

List izhaja vsak petek

in velja s postno vred in v Gorici
domu poslan: za celo leto 3 gold., za
pol leta 1 gold. 50 sold., za četrt leta
80 sold. — Za ude nar. polit. društva
„GORICA“ je cena določena, kakor za
druge naročnike. Posamezni listi se pro-
dajajo po 6 sold. v tiskarni.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošljajo opravištvu
v nunskih ulicah v tiskarno Karol Mai-
ling-ovo. Vse posiljatve naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo. Oznani se
sprejemajo. Plača se za navadno vrstico,
če se naznanilo samo enkrat natisne, 8
sold., če dvakrat, 12 sold., če trikrat,
15 soldov.

Duhovščina in politika.

I.

Še pred ne dolgim časom bili so vsi Slovenci edini v tem, da ima duhovščina ne samo pravico, temveč kedaj tudi dolžnost pečati se s politiko, udeleževati se volitev, nevedne še ljudi, s katerim je v vedni zvezi in dotiki, podučevati, kak upljiv ima dober ali slab izid volitev na našo narodnost, šole itd. Ko so začeli dunajski listi, med njimi prva „Neue freie Presse“ slovenski duhovščini po svoji stari, surovi šegi očitati in jo denuncirati pred vlado, da ona voli, ali tu pa tam še celo kmetom prigovarja, da bi tudi oni volili narodnega kandidata, je nek kolovodja sedanjih Mladoslavencev v „Novicah“ pod svoje krilo vzel duhovne, z gorkimi besedami, jih branil proti neopravičenim napadom in med drugim rekel, da oni duhoven, ki bi se mlačno držal pri volitvah, bi ne bil le mrzel, ampak že zmrznjen. Ali časi so postali drugi in z njimi tudi omenjeni gospod in Mladoslavenci. Zdaj oni ne sodijo več tako, ampak odrekajo duhovnom vse politične in državljanske pravice, izrekli bi jih radi za „vogelfrei“, k večjemu bi jim po sili dovolili stopiti še na leco in sedeti v spovednici; naj ljubše pa bi jim bilo, ko bi nobenega duhovna več ne ogrevalo solnce. Sploh se zadnji čas večkrat stavi vpra-

šanje, ali imajo duhovni pravico pečati se s politiko. Odgovori so zelo različni; nekteri trdijo, — posebno oni, katerim duhovni se svojo veljavo in svojim vplivom večkrat račune prekrizajo, da se kaj takega nikakor ne strinja z duhovskim stanom; nekteri drugi pa v tej zadevi pripisujejo duhovnom prevelike dolžnosti, katerih oni po svojem stanu ne morejo sprejeti. Nam se zdi, da je vse odvisno od tega, kaj eden ali drugi razumi pod besedami „pečati se s politiko.“ Ta pojem je zelo obširen in marsikteri se na različen način peča s politiko. Mi hočemo pred vsem zaznamovati, kak pomen dajemo mi omenjenim besedam, in po tem dati odgovor na vprašanje.

„Pečati se s politiko“ menimo ni družega, kakor opazovati, preudarjati in pretuhitati, kako se uravnavajo po svetu in v naši bližnji okolici državne in državljanske razmere, in vplivati na njih razvitek, kolikor dovoljujejo postave in svetuje povsod potrebna previdnost in razumnost.

Ako tak odgovor damo na stavljeno vprašanje, trdimo potem, da duhoven nima le pravice, ampak v nekterih okoliščinah in slučajih tudi dolžnost „pečati se s politiko“. Vse, kar bi se dalo proti temu oporekati in se v resnici tudi ugovarja, je prazno, kaže nevednost ali hudobijo.

Dopisi.

V Gorici, 12. julija. — Pisal bi marsikaj, samo bojim se zamere, in to tem bolj, ker sem *siora Beta di lingua scleta*, in znano je sploh, da resnica skorej vselej naleti. Povsod velja le bolj znani rek: *Loquimini nobis placentia*. Toda jaz jo zabrusim vselej brez ozira, in ali je čudo, da udobim kaki kre po prstih? Leta 1854, ravno dvajset let je od tega, ko sem bil v „Zgodnjo Danico“ pisal, da se iz srca veselim, in z menoj vred mnogo duhovnikov naše škofije, da ako Bog da, udobimo o jeseni svete duhovne vaje. Ali, kaj mislite, kako sem bil s tim naletel? Reklo se mi je, kaj se imam v te zadeve mešati; man darf nicht vorgreifen! Nedolžno moje veselje, da udobimo enkrat duhovne vaje, katerih prav za prav mi do tistih časov nismo še v Gorici poznali, kakor le iz popisovanj eksercij, ki so se drugod imele, mi je bilo s to grajo ogrenjeno. Tim bolje mi je delo, ko smo jeseni rečenega leta 1854 v resnici duhovne vaje udobili.

Zdaj smo v letu 1874. Tedaj dvajset let pozneje. Ako se predrznem tu svojo srčno željo izreči, da bi tudi prihodnje jeseni zopet svete vaje za nas duhovnike imeli, posebno, ker jih lani, ne vem zakaj, nismo imeli, ali bo morebiti tudi to kaki *crimen laesae*? Ali me

LISTEK.

Spet nekaj jezikoslovskega. *)

Da bi tako pridno prebiral naše slovenske knjige in časnike, kakor v mlajših letih, ko sem vse željno pregledaval in bral, kar je bilo slovenskega ali v bližnji dotiki z njim, gotovo bi marsikaj našel ne samo, kar bi me veselilo, ampak tudi, in morebiti pogostoma, nad čemur bi se jezil. Naša mladina, brhka in čvrsta, ali odveč hlepeča po tem, kar je novo in manj navadno, naj bo uže naše ali tuje, da se le kje v kakem časniku ali v kakih bukvah — *sit venia verbo!* Bog varuj več bukve pisati ali reči — po naključbi najde, koj z obema rokama sprejema nove, kakšenkrat nepotrebne izraze in besede, pravim nepotrebne, ker imamo svojih domačih navadno dovolj. Posebno so tako imenovani Novoslavenci mojstri v tem. Naša „Soča“ je uže marsikaj tacega nam podala, „Narod“ v Ljubljani s svojim „Tednikom“ menda tudi

ne zaostaja; da Mariborska „Zora“ s svojim „Vestnikom“ v tej reči zvonec nosi, nam je neki J. K. v „Novicah“ prav lepo pokazal in razložil, za kar smo mu hvaležni posebno mi, ki tistega beletristiškega lista ne beremo. Jezik, kakor ga pišejo naše ljube „Novice“, „Zgodnja Danica“, „Vertec“, „Besednik“ itd. to je naš lep, mili slovenski jezik; škoda, da ga začenjajo nekteri pačiti po zgorej rečenih listih, in vrvati nam besede, ki ali niso naše, ali pa so le provincijalizmi, ali še celo lokalizmi, katerim ni še dana občna državljanska pravica. Kakor sem od neke strani slišal, je neki tudi besedica trebé namesti sploh navadnega treba, od ktere sem uže v „Glasu“ pisal, tak lokalizem, pa ravno zato, ker je lokalizem, nima še tiste pravice, ktero bi mu nekdo rad dal, tim manj, ker kakor sem djāl, imamo v splošni rabi dobro besedo treba.

In glejte! kako nanese beseda besedo. Nekdaj smo vedno pisali, kakor tudi še govorimo, glagol *déti*, *dém*, sem djāl. Sedaj se nekako ogibamo tega glagola, ter pišemo reči, rečem, sem rekel itd. Malokdaj še

komu uide „sem djāl“, posebno pri mladini; ker mi, ki smo nekaj naprej v letih, še vedno tako govorimo, in tudi pisati tako se ne bojimo. Da naši Slovenci na laški meji, ki so v neposredni dotiki z Lahi, govorijo: sem jal, sem jala, namesti sem djāl, sem djala, lahko vzrok najdemo. Djav v laškem jeziku je to, kar italijansko diavolo, ali naš zlodej. Naši goriški slovinci govorijo za silo, kakšenkrat tudi dobro, laško narečje, in tedaj nočejo reči sem djāl, temveč *d* izpuščajo, da govorijo sem jal. Da se pa tega glagola v pomenu „reči, rekel“ tudi v pisavi, in tudi drugi Slovenci uže ogibajo, temu ne vem vzroka najti.

Star gospod, iz Gorenskega doma, mi je, pred kakimi petnajstimi leti ali več, tako le govoril: „Jaz ne vem, kaj ta „Plajbos“ (hotel je reči Bleiweis) z našim krajnskim jezikom dela, da za wichtig vselej važen piše, za Wichtigkeit pa važnost. Pri nas na Gorenskem važen pravimo *feucht*, in važnost je *Feuchtigkeit*. — „To se vé — mu odgovorim jaz — ker vi l ko v izgovarjate, n. pr. Kobiva je piva — Ko-

*) Že dolj časa hranjeno. — Ur.

krenejo tudi zdaj po roki? — Nekdaj ni bilo tako lahko udobiti duhovne vaje, treba je bilo zunaj škofije iskati za to sposobnih oseb; nekaj let sem pa jih imamo v Gorici, kateri zamorejo dajati duhovne vaje, ne le enkrat, ampak tudi večkrat na leto, ako je treba, ne samo v laškem jeziku, ampak tudi v latinskem, kar se posebno prilega našim krajem, kjer imamo več jezikov, latinski pa vsi duhovni umejo. Zraven tega imamo v Semeniški prostora, kolikor k temu treba.

Da bi pa le oni, ki imajo pri tem kaj opraviti, razpis svetih vaj za časa razposlali, da bi se ne zgodilo zopet, kar se je že ne enkrat pripetilo, da so nekteri duhovniki povabili k vaju še le takrat prejeli, ko so bile vaje že končane. Naj se vsaki fajmošter in vikari pravila drži, ktero je nekdo od svojega načelnika slišati moral: Man darf nicht gleich den Act erledigen, sondern wenigstens eine Woche ihn auf seinem Schreibtische liegen lassen; tedaj pride škofijski razpis do nekaj bolj oddaljenih krajev komaj eden ali dva meseca pozneje. Menim da se naše pisarnice večidel tega načela drže; ali je pa to vselej prav, to je drugo vprašanje.

Druga želja bi bila, da bi se vaje napovedale ali koj konec avgusta, ali še le v drugo polovico mesca oktobra, ker se sicer rado prigodi, da marsikteri, ki bi rad vaj se udeležil zastran trgatve ali drugih enakih vzrokov ne more z doma.

To so pisalčeve želje zastran letošnjih duhovnih vaj. Oj, da bi mi v Trstu to imeli, kar imate vi v Gorici! mi je visoko postavljen duhovnik, ni zdavno, rekel: mi bi po tem vsako leto vsaj enkrat duhovne vaje za nas duhovne imeli; pa nam manjka prostora! — Nam v Gorici pa mora kaj družega primanjkovati, da jih nimamo vsako leto, da siso nam dokaj potrebne.

bila je pila: tedaj tudi vlažen, vlažnost zgovarjate važen, važnost." — Na te moje besede je umolknil, in ni se nikoli več lotil z menoj govoriti o naši slovenščini. Jaz pa bi pri besedi važen, važnost kaj družega rad opomnil. Gotovo je, da je važen, važnost izpeljano iz besede vaga, vagati, kar je nemško Wage, waegen. Zato pa Bog te varuj pri naši sedanjí mladini govoriti, ali celo pisati, vaga, vagati, kdo bo tako očitno nemškutaril? Ko pa govorimo, in pišemo n. pr. ta reč je važna, ali, važnost reči itd., tu se nobeden nad tem ne spotika, tako smo nedosledni: hčerko radi imamo, mater zaničujemo! Ali se v besedah tudi to godi, kar pri ljudeh? to je: Gorjanka n. pr. pride v Gorico, tu se omoži, povije hčerko; hčerka je popolnoma Lahinja, še besedice ne zine več slovenske, med tem ko ji mati slovenska ostane. Važen mora slovensko biti, vaga pa ostane nemška beseda!?

Enaka se godi menda tudi, da o družih ne govorim, besedi rajtati, ktero je naša mladina že zdavno zakadila med staro šaro, kakor tudi vsako rajtengo. Rajtenga je

Od gorenje Soče 6. julija 1874. (Letina — denar — koze.) — Ne samo ti, oj, „Glas“ moj! ampak vsi tvoji tovarši, kar jih zahaja v našo dolino, nam prav pogosto naznanjajo iz vsih krajev naše uboge Slovenije viharje i točo, ki žugajo polomastiti i uničiti pridelek zemlje — sad obilnega truda i pota. Tudi iz naše doline je šel kak izdihljaj sicer ne v časopise, vzdignil pa se je proti visocim nebesom; ali upati nismo nehali i up nas ni goljufal. Težko klasje ravno zdaj ženice vežejo v snope i turšica prav lepo napreduje, hobato rase, kakor malokdaj.

To malo polja, kar ga je, sploh letos dobro rodi, ali drugod nas je začel to leto črevelj žuljiti.

Denar za cesarske davke i domače priklade — pa za sirek, če ga primanjka, si mnogi služijo po svetu, nekaj ga je dajala pa živinoreja. Letos pa je po svetu malo zaslužka, i živinoreji si stavijo neke meje. To nas žulji.

Po skalovitem hribovji se goveda ne more pasti, tedaj ni čuda, da se je ob Soči razširila kozoreja, ki je bila v prid posebno revnim občanarjem. Ali gozdnarjem je ta objedovalka trn v peti. G. S. Scharnaggl, gozdnarski nadzornik v svojem poročilu: gozdnarstvo v avstrijskem Primorju itd., sicer potrjuje, da tu daje užitek le gozdnarstvo i živinoreja, ali koze pa vender sovraži i preganja, kakor, da bi jo goved mogla povsod nadomestiti. Pa to je zmota. Da v Trenti ni kraj za govedo i da brez kozoreje se gori kar živeti ne more, tega mi ni treba praviti, smem pa tudi trditi, da so še drugi kraji, kjer je koza prav potrebna, kjer več koristi nego škoduje. Koze odpraviti je prav, ali povsod i do zadnje vse prepovedati, to je preobčutljivo za revnega gorjana. Vsaj večidel vse gorske občine imajo skalnate

nekdanje nemško Raitung, in gotovo je končnica enga v tej besedi tuja, nemška. Zdaj velja v pisavi, in med mladino tudi v govorjenju le račun, pa računiti, in kar se da iz tega še izpeljati. Naj bo v božjem imenu, saj Srbljani in Hrvatje tako govorijo in pišejo, ali je pa račun slovanska beseda? Ali ni izpeljana iz latinske ratio? Ako imam uže tujko rabiti v govorjenju in v pisavi, zakaj bom neslišano pri našem ljudstvu besedo račun, pa računiti sprejel, in ne raje sploh navadne rajtati, pa rajtanje? Toda sedaj je uže, bi djal, račun zmagal, rajtanje nič več velja! Kako pa vendar moremo še obdržati obrajt, obrajtati, zarajtati in kar je več takih izpeljank?

Pa hajdi naprej! v letih 1835—1838 sem imel brata še živega, ki je bil v Cerkljanski fari — (ali smem reči fara? ali ni to Pfarre? se vé da bi mladoslovenec župa rekel in pisal!) — en par ur od fare proč duhoven pastir. Jaz kot „student“ sem o odihnicah ali šolskih počitnicah vedno pri njem bival. Kar se mi je tistikrat tamkej čudno zdelo, je bilo to, da vse možko tabak pije.

prostore obraščene z lešovjem i drugim grmovjem, ki ne daje družih dohodkov, nego kozjo pašo. Ko bi se taki prostori odbrali za koze, ostalo bi še dosti prostora za pogozdovanje. Pa kdo bo imel to sitnost, si misli gospoda, i proč z vsimi kozami. No! ta površnost pa ima za uboge družine hude nasledke. Pred je oče prodal kozličce, pa je plačal cesarju davek i je imel še sir i mleko za dom, a zdaj? davki so jeli zastajati; v Boveu i Tominu bolehajo davkarske blagajnice za sušico, da se je šolskim oblastnijam uže moralo poročiti, da vsa izredna plačila, tudi uže nakazana, se naj manj do jeseni ne bodo mogla izplačati. I kako pa je doma v družini? Revna družina je, eden ali še dvoje je bolnih i mleka ni pri hiši še kapljice ne. Uže je nekaj taci družinskih očetov prosilo za dovoljenje, da bi smeli po par koz rediti, i gosposka seveda jim ni mogla prošnje odbiti — tako pa dobimo zopet koze v deželo.

Ogled.

Avstrija. Izid volitev na Češkem in popotovanje nadvojvoda Albrechta k caru na Rusko, sta trda oreha za liberalne nemške zobe. Dolgo že ju glodajo, sramoto in jezo svojo ne vejo več kako pokriti. K sreči so dobili z obiskovanjem nemškega cesarja Viljelma drug predmet, pripraven za njih zobe. V torek 10. t. m. je prišel iz Bavarskega nemški cesar v Ischl, po tem ko se je 13. v Salzburgu mudil. Pred njim sta prišla tje par dni poprej Nj. Veličanstvo svetli cesar in cesarjevič Rudolf. — Govorilo se je sicer s prvega, nemški cesar pride obiskati le Nj. Vel. svetlo cesarico avstrijsko, bivajočo v Ischl-u, in zarad tega da se poda tudi svetli cesar tje.

Ko sem se temu čudil, mi je moj rajski oče, Bog mu daj nebesa! rekel: Kaj se temu čudiš? Ali ne véš, da se tukaj vsaki otrok uže s „fajfco“ rodi? — V teh sedanjih časih ni ta navada samo v Cerkljanski fari, ampak tudi pri nas v Gorici, da vsaki paglovec uže „cigar“ v šobah drži, in tabak pije. Jaz pravim: tabak pije, in menim, da to je prav slovensko rečeno, in da tabak kaditi je po nemškem Tabak rauchen skovano. Vprašajte priprostega Slovenca, ki ni bil še v nobeni dotiki z našimi „Kulturerosci“, o tem, in vam poreče tabak piti. V letih 1826—1829, ko sem še na svojem domu v prve šole hodil, véim da smo otroci prepevali:

Štefan Novak pije tabak,

Po placi špancira, soldate kvartira.

In glej! ni zdavno, da sem bral, da tudi Arabljani v svojem jeziku pravijo tabak piti, kakor mi Slovenci. (Palgrave Reise in Arabien. Leibz. 1867.)

(Dalje prih.)

Vidi se pa iz vsega, da obiskovanje je v posebnem pomenu politično. Kaj so snovali in o čem se pogovarjali, Bog tega vedi. Zdi se, da o vshodnem vprašanji, ker v Srbiji in v Romuniji, pa tudi v Bosniji in Hercegovini tleje. Da biva ravno zdaj srbski knez Milan na Dunaji, ki se poda tudi v Ischl in po tem k imenitnejšem evropskim vladarjem, ni brez političnega pomena. — Ustavoverski velikonemški listi vidijo v obiskovanji nemškega cesarja veselo prihodnost, ne sicer toliko za Avstrijo, na tej jim ni veliko mar, temveč za Prusijo. Mi hočemo tukej le to zabilježiti, da do sedaj Avstrija ni še nikdar dobička imela s prusko prijaznostjo, temveč zgubo, in sicer zdatno; saj pruska prijaznost do Avstrije je vselej le hinavska. Prusija ne more tudi drugače delati vsled politike, ki jo je podedovala po svojem „Fritzu“. Mi, ki za Avstrijo gorimo, bi želeli naj bi Olle Viljelm, stara para in za katoličane novi Nero, svoje stare kosti razkazoval tam gore v „Reichu“, kolikor zamorejo prenesti, le Avstrije naj bi te sreče ova- roval.

Med tem, ko se to v Ischl-u godi, biva nadvojvoda Albrecht, nada pravih Avstrijancev, pri ruskem caru. V Varšavi sta se snidla in po tem se podala v Moskvo. Sijajno ga časti ruski car. V Moskvi je stalo pred njimi 72 bataljonov in 144 topov. Bival bo nadv. Alb. okoli tri tedne na Ruskem. — To nam je poročstvo, da je nekaj resničnega na zvezi med Rusijo in Avstrijo, in te ni treba se nam bati. Sicer gledé katoličanov ruski car ni nič bolj od nemškega, in to nas boli. V Kiew-ski škofiji in okoli silijo se katoličani z vojaki k staroverski (razkolniški) cerkvi. Tu in tam se hoče kat. ljudstvo z orožjem v roci temu ubraniti, pa jih vojaki postreljajo, kakor bi imeli divjo zver pred seboj. Surovosti se godijo, kakor za časa preganjanja sv. cerkve po poganskimi cesarjih. Pride čas, da bo krivično prelita krv, ki v nebo vpije, hudo se maščevala.

Ustavoverski, tudi vladni listi, kterim je Slovanstvo, naj bo še tako mirno, toliko kakor zlodju križ, držijo se proti Rusiji in obiskovanji nadv. Albr. tako, kakor bi o tem nič ne vedeli. K večemu na skrivnem brenejo; več govoriti ne smejo. — Kaj pa še?

O izidu volitev na Českem!? Tukej jim je bila pamet — v pravem pomenu besede — prevrta na. S prvega, ko so bile le volitve v kmečkih občinah znane, pri kterih so mladi se šestimi, ustavoverci s 3, reci s tremi, zmagali, napenjali so se, dokazovati, kako ustavovernost med Čehi napreduje. Ali sedaj, ko so sporočila došla o izidu volitev v mestih in trgih, popolnoma molčijo, — „blamaža“ je prevelika. — Volilnih krogov je bilo tu 28. Konservativci so postavili kandidatev 24 (zadnjikrat nismo dovolj jasno o tem poročali). — Zmagali so vsi z ogromno večino, celo

z enim več, kjer ga niso postavili. Mladi niso le z enim ne predrli; ustavoverci z dvema v nemških vol. trgih. Še več. Mesto Praga je volilo 13. t.m. Konservativci so postavili 6 kandidatov. Tudi ti so sijajno zmagali, in ti so: Klandy, Pstross, Fritsch, Palacky, Poltach, Schwarz. Ustavoverski so dobili le tretjino glasov. O kmečkih občinah so ustavoverci zamogli saj lagati se, da neumni(?) češki kmet slepo hodi za svojimi voditelji; ali o mestih in trgih, s kojih razumnostjo in intelligenco so se ponašali, to ne gre več. Kaj storiti pri tako sijajni „blamaži“? — Molčati in iskati predmet kje drugde, naj si bo tudi v Kini.

Ogrsko. Drž. zbor še zboruje. Notarijatsko postavo so skovali, ki pravi, da se imajo vsa pisma izdelati v madjarskem jeziku. Menimo, da zaslepeni Madjari ne vidijo več brezna, ki jih bo pokopal.

V Karlovcih so srbski poslanci zbrani, da volijo novega patriarha (razkolniškega). — Že pred leti so se bili zbrali v ta namen. Ker pa ni bil kandidat, po Srbih izbran, Madjarom po volji, razpustil se je shod brez uspeha. 10. t. m. je prišel tje ogrski vladni komisar Hueber. Oficijelni sprejem je bil sicer sijajen, ali to nima pomena. Pomenljivo pa je, da srbski poslanci sprejema se niso udeležili. — Narodni kandidat je Gruič, vladni pa Stojkovič. V tem položaji težko, da bo volitev patriarha dovršena. Srbi so hudo razsrdjeni na Madjare, da vladni komisar ni pripustil o sprejemu, da bi se svirala — cesarska pesem.

Hrvaško, odkar se je porazum z Ogri popravil in odkar ima vsled tega Mazuraniča za bana, krepko napreduje. Madjarskemu trinožtvu in njihovi goljufiji (na pr. Rauch in njegova druhal) je odklenjalo. — Izdelal je sabor postavne načrte. Ban je vsled tega se podal v Pešt, da zadobi kraljevo potrjenje.

Vnanje države. Nemško. Pruski, naj več vladni listi, so na vso moč trosili, da nemški škofi, zbrani meseca junija v Fuldi, so se ustrašili Bismarkove odločnosti v preganjanji cerkve kat., da vsled tega so pripravljeni, se porazumeti z vlado in odjenjati od upora, da so tudi prošnjo poslali cesarju, naj se jih usmili, itd. Iz gotovega vira se je pa pozvedelo, da vse to je bila laž in sleparstvo, s katerima je hotela vlada, ki je vsled preganjanja že v hudih zadregah, da ne ve več kako in kaj, upljivati na škofo, da bi se jej pripognili. Ali nemški škofi so trdni in ne odjenjajo tudi za las ne od pravic kat. cerkve, naj pride čez nje kar koli.

Bavarsko. Slavni Jörg je gorke solil ministru nauka, Lutzu, za zdaj sicer brez vspeha; njegove besede pa ne bodo šle Bavarcem iz spomina. — Bavarski kralj je čuden človek, uzor omahljivcev. On je bil prvi, ki je zmagnosnemu „Olle Viljelm-u“ cesarsko krono

ponudil. Potem, poslušaj, se je nekako kujal, da mu Prus odveč gospodari na Bavarskem. Res, njegova kraljeva oblast je le šema. Mrzenje med Bav. kraljem in nemškim cesarjem je bilo že hudo. Pa glej! Olle Viljelm, ki se je pred skrbno ogibal kraljevega mesta Monakovega, si izvoli sedaj skozi nje pot v Ischl. Bav. kralj, ki se stalno in načelno ogiba vseh svečanost, hiti mu nasproti, da poljubi pohlevno roko, ki ga bije. Od kodej to? — No, na kraljevem dvoru mrgoli Prusakov, kakor kje drugod, ki vsako pametno misel v kralju zadušijo.

Francosko. Da Mac Mahon hoče na vsak način si obdržati predsedništvo, podeljeno mu za 7 let, pokazal je sopet v pismu do nar. skupščine. Vsled tega je nar. skupščina na vse predloge in interpellacije z večino glasov prestopila na dnevni red. Stranke so tako razrušene, da ni mogoče pregledati, kaj mislijo in kaj hočejo. Pri onem prestopu na dnevni red so vse stranhe z vlado vred se svojimi nameravami propale. Rouher, podcesar za časa Nap. III., pride vender v preiskavo zarad bonapartističnih agitacij.

Razne vesti.

— Tržaško društvo Talija, ali kakor jo drugi imenujejo Italija, prišlo je nedeljo 5. t. m. v Gorico v goste. Tukajšna liberalna društva so ga sprejela na kolodvoru, tudi mestna zastava ni manjkala. Pri procesiji na sv. T. je ni bilo —; župan Perinello je blagovolil deputacijo tržaško sprejeti v — mestni dvorani, k procesiji rečenega dne se je sramoval priti, ker noče biti suženj starih navad (!). — Vsa liberalna Gorica je bila na poti k kolodvoru in to ob 11. uri zjutro v nar. hujši vročini; otroke k procesiji sv. T. pošiljati se branijo, da jih solace ne omami. — Šundra in krika je bilo čez in čez dovolj po mestu do ene po polnoči; o procesiji na sv. Goro so se pritoževali, da so ljudi budili ob 4. zjutro. Se ve, ti so bili katoličani, med tržaškimi gosti ste bile tretjini dve — judov; za to neki je bila tudi trž. godba prav judovska. — Ali so tudi letos po gostilnah litanije (!?) molili, kakor enkrat pred, ne vemo še.

— „Slov. Narod“: — Izraz v „Glasu“, naj se Slovenci kakor Čehi otresejo mladostenskih smeti, te je hudo in v živo zbadel, da imenuješ goriško duhovščino uličnjake. Kaj ne, mesto stvari držiš se po tvoji navadi v odgovorih le osebe? — Ni bilo treba, da se tako hudo repenčiš, si mlad, ti bo škodovalo. Glej „Narode“, smeti so nekaj na stvari nepotrebnega, nekaka pritlikovina, kar n. pr. Mladočehi na životu češkega naroda. Tako smo mi mislili, ko smo to pisali. — Če hočeš huje tolmačiti besedo, fiat voluntas tua. — Ti imenuješ goriško duhovščino, privržence „Glasa“, uličnjake. — Povemo ti, da ta naslov gre po vsi pravici le tvojim tukajšnjim dopisnikom (imajo ta naslov že dolgo), k večemu tudi onemu dopisniku, na kterega se operash. — Še več, ti nedolžno jagnje se bahaš, da imaš od tukaj po duhovnu, pismo

„gospodarske roke“ skriti se v črno zemljo, in naš pozivaš povedati, če nam je ljubo, da je proibčiš. — Dragi narode! Sicer nimaš pri nas veliko vere, ne zameri, ne zameri, pa za zdaj ti skoraj verjamemo, da ti je res duhoven pisal. Ujema se s tem, kar smo slišali o njegovem delovanju. Ponujal je neki že tukaj tvoji sestri tako blago. Pa je vendar nekaj bolj previdna kot Ti. Tedaj pazi: — Uljudno, pohlevno, iskreno te prosimo, — če bi vendar pomišljeval, kar bi ne bilo napčno, je proibčiti, ker si s tvojimi umazanostmi že dovolj pokvaril slov. narod, ki bo, nadajamo se. Ti v kratkem zagrozil z Joerg-ovimi besedami: Daj sem orožje, dovolj hudega si že napravil z njim, — blagovoli saj ono pismo poslati skrivni policiji ali namestništvu v Trst, ali, in to bi se bilo naj bolje, drž. zboru na Dunaj, — saj si s takimi oblastnjami v prijateljski zvezi in tamkej na Dunaju sedijo Dittes, Suess et comp., katerim gotovo ustrežeš. Prav hvaležni Ti bomo, saj potem je upati, da dotične oblastnije spoznajo v tvojem dopisniku znanega nadlegovalca, in ga (ker je že bil namenjen vsled takih dopisov in drugih reči v -luknjo, k nesreči ni vselej „zurechnungsfähig“), saj enkrat spravijo v — blaznico, kjer bo imel več časa, kovati za tebe dopise in vodene člauke, tudi z izreki sv. pisma nališpane, kar ti večkratov dopade.

— Bismark je bil ostreljen 13. t. m. v Kissingen-u po mlademu možu Kullmann-u. Vsled tega strašni krik v krščenem in nekrščenem Izraelu. Kdo je Kullmann in ali je po komu podkupljen ali nastavljen, bomo videli.

Domače stvari.

(Šolska nadzornika Štimpel in Klodič) sta bivala tukaj skoraj 14 dni ter šole pridno obiskovala. Marsikomu so se hlačice tresle, ker moža ne poznata šale. Oba sta v svojem krogu strokovnjaka. G. Klodič je neki izdelal na Dunaji, kamor je bil se še 4 drugimi poklican, nov načrt za vadnice in pripravnico učiteljsko; zraven tega imata srce za šolsko mladino na pravem mestu.

(Volilo.) Gosp. Jožef Zucciat, c. k. dvorni svetovalec v pokoji se je spomnil v svoji oporoki tudi tukajšnjega malega semenišča ter mu je zapustil 300 gld. a. v. (polovico v srebru). Podpisano oskrbnništvo si šteje v dolžnost objaviti ta blagi čin rajkega z veseljem upanjem, da navedena svota pripomore k dušnemu miru umrlega, kakor je namenjena telesnemu pridu učečih se mladenčev.

Oskrbništvo mal. sem.

— Ker je več stárejših duhovnikov naše nadškofije in tudi zunajnih, ktere utegne ta žalostna vest zanimati, za to se nadajam, da mi slavno uredništvo teh malo vrstic v svoj Glas sprejeti blagovoli.

Due 1. julija ob šterih zjutraj je umrl v Montoni v Istriji vis. čest. g. FILIP TOMŠIČ, korar, župnik i dekan, 54 let, v 32.tem letu, od kar je duhovnik, po kratki tridnevni bolezn. Bil je svojim nekdanjim součencem iskren prijatelj, ljubljén in spoštovan od vseh, ki so ga poznali. Bog mu daj večni mir in pokoj.

Štefan Kocijančič.

Poslano.

Iz Komne, 26. junija. (Zakasn.) — Ker je g. dopisnik v 25. številu „Glasa“ omenil, da g. B. ne mara z nami se strinjati za to, ker v kréme zahajamo, ponoči okoli voglarimo in spijoče budimo, — naznaniti moramo g. dopisniku, da z našim petjem nismo nikoli nobenega iz spanja budili, ker tako pozno v noč ne prepevamo, in ako bi tudi peli, mislimo, da ubrano petje nobene neprijetnosti ne prouzročuje. (Drami se vendar z njim. Ur.) — Da mi nismo silili nobenega učitelja, odkar obstoji náš zbor, v krémo, zamorejo nam prejšnji gg. učitelji pritrčiti, tudi g. B. a ne, celo manj smo mu pa v mislih imeli in tudi ne bomo.*)

Komenski pevci.

*) Ostale vesti v poslanem zlijo se nam nepotrebne, zato smo jih izpustili. Ured.

Razpis učiteljskih služeb.

V šolskem okraju goriške okolice razpisujejo se s tem:

- Učiteljska služba v šolski občini II. vrste v Ajdovščini;
- učiteljske službe v šolskih občinah III. vrste v Biljah, Čepovanu, Grgarju, Lokaveu, Št. Petru, Št. Martinu, Žahljah, Berjah, Cerovem, Oseku, Vipolžah, Batah in Pevmi;
- učiteljske službe IV. vrste na Voškem, v Kozani in v Gabrijah;
- službe učiteljic v šolskih občinah III. vrste v Kamnjah, Mirni in Solkanu;
- služba podučitelja v šolski občini II. vrste v Črničah. Dohodki teh služeb so določeni v §§. 22. 30. 33. 36 in 39 deželne šolske postave 10. marcija 1870.

V pomanjkanju sposobnih ponudnic pod č razpisanih služeb, namestili se bodo tudi podučitelji z letno plačo f. 300.

Učiteljica ali podučitelj v Kamnjah dobival-a bode še doklado f. 50 iz občinskih blagajnic, kateremu je določena tudi soba za stanovanje v šolski hiši.

Prosilci naj vložijo svoje prošnje previdene z dokazom učiteljske sposobnosti in dosedanjega službovanja, najdalje do 15. avgusta t. l. pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Prosilci, ki ne služijo v tem okraju, naj vložijo prošnje po njim predpostavljjenih šolskih oblastih.

C. k. okrajni šolski svet goriške okolice v Gorici dne 8. julija 1874.

Prodaja OGRSKEGA VINA

na vedro (emer) po 40 bokalov.
BELEGA po gl. 9 do 12 vedro
CRNEGA „ „ 9 „ 13 „

Seppenhofer-jevi drogeriji

na Travniku

(nasproti nadškofijske kapele):
kjer je tudi založba
žganja iz ogrskih
tropin
po gl. 24 do 28 vedro (emer.)

Od leta 1867

Svetinja za napredek

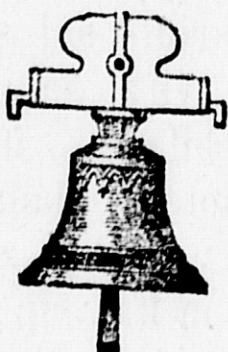
Svetinja za zasluge

ALBERT SAMASSA

C. KR. DVORNI ZVONAR,

izdeljevalec strojev in raznoterega orodja pri gasenji ognja
v Ljubljani

priporoča p. n. cerkvenim predstojnikom in občinskim zastopom:

Vbrana zvonila

z vso potrebščino, kakor jarmi, ojnice, okovi. Zvon tudi 40 centov teže zamore en mož zvoniti; dalje priporoča vse vrste

brizgalnic, orodja za gašenje, vodnjake, cerkvene svečnike iz medenine, ventile, šravbe itd. itd.

po najnižji ceni.

Občinam in gasilnim društvom, da si zvonove in gasilno orodje lahko omislijo, privolim plačevanje v obrokih.

Diploma pripoznanja

Diploma pripoznanja

14 svetinj